

פמיניזם משפטי

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

1

1

בין מאבק האפרו-אמריקאים לשוויון זכויות לבין פמיניזם ליברלי

■ תזכורת- בשנת 1868 תיקון 14 לחוקה האמריקאית: הגנה שווה בפני החוק בין יחידים/ קבוצות שאין ביניהם הבדל רלוונטי למטרת שבחוק.

בימ"ש העליון בארה"ב קובע שנשים וגברים – בעלי הבדל רלוונטי, כלומר התיקון לא חל בשלב זה על נשים (ראו פ"ד בראדוול להלן).

■ תזכורת- בשנת 1870 תיקון 15 לחוקה האמריקאית: ניתנת זכות הצבעה לאפרו-אמריקאים.

ומה לגבי זכות הצבעה לנשים? (ראו להן).

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

2

2

רקע להתפתחות פמיניזם ליברלי, המשך

פ"ד מרי בראדוול (1872):

בימ"ש קובע כי חוק השולל מנשים להיות עו"ד לגיטימי:
"המשפט האזרחי כמו הטבע עצמו, הכירו תמיד בהבדל רב בין עולמם וייעודם של הגבר והאישה. הגבר הוא... פטרונה או מגנה של האשה. הרגישות והביישנות המאפיינות באופן טבעי את המין הנשי הופכות אותן בבירור לבלתי כשירות לעיסוקים רבים בחיים הציבוריים. המבנה של היחידה המשפחתית, הנטוע בציווי האלוהי כמו גם בטבע הדברים, מצביע על תחום הבית כנחלתה הראויה של הנשיות".

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

3

3

פמיניזם ליברלי, המשך

■ הפמיניזם הליברלי הינו הזרם הוותיק ביותר בפמיניזם, מהווה חלק מתנועת הליברליזם (ללא מעמדות כי בני האדם דומים...).

- פמיניזם ליברלי דן בדמיון בין המינים.
- ממעיט במשמעות ההבדלים הביולוגים בין המינים.
- אישה כיצור רציונלי שאינו נבדל מן הגבר.
- ע"כ אישה זכאית להנות מאותה אוטונומיה ומימוש עצמי, לרבות בזכויות ובחוקים- במשפט.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

4

4

זכות הצבעה לנשים

- מאבק הסופרג'יסטיות בעולם ובארה"ב.
- אנגליה: 1918 זכות הצבעה לנשים מעל גיל 30.
- 1928 - זכות הצבעה מלאה לנשים.
- ארה"ב: 1920 תיקון 19 לחוקת ארה"ב מעניק לראשונה זכות הצבעה מלאה לנשים.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

5

5

תיקון 14 לחוקה ופ"ד ריד

- למעלה מ-100 שנה בימי"ש העליון בארה"ב מסרב להחיל את תיקון 14 לחוקה על נשים.
- פ"ד ריד (1971): בימי"ש העליון בארה"ב מבטל חוק במדינת איידהו המעדיף אבות על אימהות לעניין ניהול עזבון ילד, ומקבל עמדת פמיניזם ליברלי - הנחה שיפוטית חדשה - **בנוגע למימוש זכויות שונות מתקיימת דומות רלוונטית בין נשים לגברים!**

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

6

6

השלכות הפמיניזם הליברלי

■ הישגים - נשים מתחילות לקבל זכויות שבעבר היו רק לגברים.

■ קשיים - רוב הנשים העובדות נשארות ללא כל זכויות במקום העבודה בנוגע להריון ולידה. ניסיון לטעון כי הריון הוא כמו כל מחלה אחרת מוביל את בתי המשפט לשיח הריון הדן בהפליה בין מחלות ולא בין המינים.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

7

7

פמיניזם תרבותי

■ צומח בראשית שנות השמונים.

■ הפסיכולוגית קרול גיליגן מבצעת מחקר איכותני לעניין הפלות בעקבות פ"ד רוי.

■ על פ"ד רוי (1973) והזכות לבצע הפלות...

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

8

8

פמיניזם תרבותי , המשך

■ דילמה מוסרית- התרופה איימי וג'ק.

■ ראיונות עם נשים וילדות מעלים קול נשי המשקף אתיקה של דאגה לזולת בפתרון דילמות מוסריות ללא מנצחים ומנוצחים (בעוד הקול הגברי דן בהתנגשות בין זכויות ונתפס כשיפוט מוסרי גבוה יותר).

■ "בקול שונה" אך שווה ערך לקול גברי.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

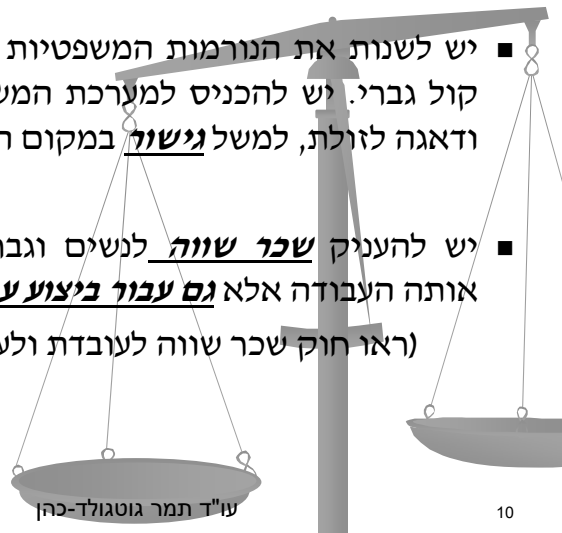
9

9

השלכות משפטיות לפמיניזם תרבותי

■ יש לשנות את הנורמות המשפטיות הקיימות המבוססות על קול גברי. יש להכניס למערכת המשפט היבטים של אתיקה ודאגה לזולת, למשל גישור במקום הכרעה.

■ יש להעניק שכר שווה לנשים וגברים לא רק עבור ביצוע אותה העבודה אלא גם עבור ביצוע עבודה שווה ערך !!! (ראו חוק שכר שווה לעובדת ולעובד, התשנ"ו-1996).

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

10

10

ביקורת הפמיניזם הרדיקלי על פמיניזם תרבותי

- קושי לעניין מובהקות אמפירית במחקרים.
- הפמיניזם התרבותי דן בהבדלים אך לא דן בסיבות להיווצרותם- נסיבות חברתיות פוליטיות.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

11

11

פמיניזם רדיקלי

- 1979, המשפטנית קתרין מקינון, ספר: "הטרדה מינית בעבודה".
- מושפע ממרקסיזם: במקום מעמדות – גברים שולטים נשים נשלטות.
- המשפט נחזה להיות נטרלי אך הוא לא.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

12

12

פמיניזם רדיקלי, המשך

הדיון אינו על שוני/ דמיון (On "Difference and Dominance: Sex Discrimination" Catharine A. MacKinnon)

מדוע את צריכה להיות דומה לגבר כדי להשיג את מה שהוא משיג פשוט מפני שהוא גבר? מדוע גבריות מספקת זכות ראשונים, שאין עוררים על הרקע המגדרי שלה, ולפיכך נשים- השואפות להציג טיעון של יחס לא שווה בעולם שיצרו הגברים בצלם צריכות להראות שהן בעצם גברים לכל דבר ועניין, אלא שלרוע מזלם הן נחשבות במטעות לנשים רק מחמת תאונת לידה?

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

13

13

פמיניזם רדיקלי, המשך

■ אין לקבל את ההפרדה בין פרטי לציבורי. הדיון צריך להיות על שליטה.

■ השליטה מושגת על ידי: מין מיניות וכוח.

■ המשפט הוא כלי לשמור יחסי היררכיה והנחיתות לנשים למשל, הסדרים משפטיים לעניין זנות.

עו"ד תמר גוטגולד-כהן

14

14